

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 185. szám.

Nagy-Várad.

Kedd, 1913. augusztus 12.

KERESZTÉNY SZOCIÁLIZMUS

Nagy-Váradon.

Nyílt titok, hogy a zsidók által vezetett szociáldemokraták tábora mindjobban és jobban hanyatlik. A kegyelemdőfés ezután következik be: szervezkednek a keresztény szociálisták.

Érzik ezt a vörös lobogó alatt táncoló szociálisták is s minden követ megmozgattak, hogy esirájában fojtsák el a Váradon most kezdődő keresztény szociális mozgalmat.

Mozgósították egész táborukat s mindössze harminc-negyvenet tudtak összehozni s ezzel a szedett-vedett haddal, melyből annyira kiérett a faji jelleg, elindultak a Katolikus Legényegylet felé, hogy botrányt csináljanak s a gyűlést megakadályozzák.

A rendőrség tapintatán mulott, hogy verekedéssé nem fajult a dolog, mert az okvetetlenkedő szociáldemokrata vigécek nem áttaláltak vendégjogukkal visszaélni és katolikus helyiségben szemtelenkedni.

Hát annyira volnánk Szent László városában, hogy betolakodott legényektől kérjünk engedélyt arra, hogy keresztény szervezkedést kezdeményezhessünk?

Oh nem! A becsületes, józan gondolkozású munkásság önmaga akarja a jármot és a koloncot lerázni a tisztességes egyesületben akar szervezkedni, hogy a verejtékével, fáradságos munkájával szerzett garasait a vörösek el ne szedhessék.

Nem felforgatni, nem forradalmat játszani, nem más becsületes munkáján osztozkodni akarnak a kereszt-

tény munkások, hanem építeni, békét teremteni, a munkát megbecsülni és a valódi igazságot diadalra juttatni iparkodnak.

Ez a keresztény szociálizmus!

Ezt a másik táborban elérni nem tudják. Ezért hagyják ott tömegesen a józanul gondolkodó munkások s visszatérnek oda, ahonnan csalfa frázisokkal csalták el őket.

Belátják maguk a munkások is, hogy szervezkedniük kell, de más alapon mint a demokrata tábor, ahol a vallást, a szeretetet kiölik a szivekből s csak rombolásra, pusztításra rendezik be egész életüket. Pedig éppen a szeretetre, a vallásra van leginkább szükségünk, mert anélkül igazi szociális munkát ki nem fejtethünk.

Hisz nekünk, mint keresztény embereknek kötelességünk, hogy kivegyünk részünket abból a munkából, melynek célja az elhagyottakat segíteni!

A keresztény szociálizmus a Megváltó szent és örök tanításának akar érvényt szerezni, amikor szorgalmazza a becsületes munka védelmét és a keresztény szociálizmus az, amely a keresztény felebaráti szeretet nevében igazságot követel mindenki számára.

A keresztény szociálizmustól tehát nincs senkinek sem oka félni! Meggyőzni iparkodik a keresztény szociálizmus urat és szolgát, szegényt és gazdagot, hatalmasat és gyengét arról, hogy az egész társadalomnak a szívé az önzés, kapzsiság és irigység helyett a Krisztus által hirdetett felebaráti szeretet vezesse minden téren.

Ez hatja át a nagyváradai munkásságot is. Ezért tömörülnek a

kereszt s nem a nemzetköziség jel-szava alatt. Nekik hazájuk van, nekik Istenük van s nem akarnak hazátlan bitangok lenni.

K. I.

Meg van a béke.

Vasárnap délelőtt feltizenegy óraker aláírták a békeszerződést. A szerződés aláírásakor — utoljára — eldőrdültek az ágyuk, megszólaltak a harangok; a Balkánon vége van a háborúnak. Sok véráldozatot követelt, óriási pénzüsszegeket emésztett fel ez a legújabb balkáni háború s ezért nagyon könnyen megérthető volt, hogy az ellenfelek saját maguk siettették a békét és most, hogy már meg van, örömmáorban usznak valamennyien. Bukarestben különben még a tegnapi nap folyamán meg volt az áldomás is. Pásics mondott felköszöntőt a román királyra, akinek nagy erényei Romániát tették meg Európa délkeletén legelső politikai tényezőjévé.

A békekonferencia kedden ül össze utoljára, hogy kisebb jelentőségű formalitásokat elintézzzen és a zárójegyzőkönyvet revideálja.

A szerződés aláírása.

Bukarest, aug. 11. A békekonferencia tegnapi záróülésének keretében délelőtt fél tizenegy óraker aláírták a békeszerződést. A szerződés aláírásának pillanatában ágyudörgések hangzottak el, a város összes templomaiban megszólaltak a harangok. A várost, mely ünnepiesen fel van lobogózva, zenekarok járják be muzsikaszóval.

A tárgyalás.

Bukarest, aug. 11. A békekonferencia ülése vasárnap délelőtt egyegyed 11 óraker kezdődött. Tisssocsi titkár felolvasta a békeszerződés szövegét, melyet az egyes államok titkárai ellenőriztek. Ezután a szerződést alfabetikus sorrendben a delegációk vezetői aláírták.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában (Rákóczi-ut., Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekevények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. Telefon 419.

Venizelos miniszterelnök ezután a béke-delegátusok nevében Majoresku miniszterelnöknek a delegátusok köszönetét fejezte ki.

Majoresku miniszterelnök meghatva mondott köszönetet, kijelentve, hogy a békekonferencia sikerének érdeme az összes delegátusoké, kik békülékenységgel igényt szereztek népeik hálájára. Szólv ezután megállapította, hogy a bukaresti konferencia, mely július 30-án kezdődött, munkálatait augusztus 10-én befejezhetné, mennyiben tevékenységét, melyek a civilizációnak bizonyára becsületére válnak, meggyorsította. Erre Majoresku a hivatalos tanácskozást befejeztnek jelentette ki.

A román király a békéről.

Bukarest, aug. 11. Tegnap este 59 terekü diszebed volt a királyi palotában a béke-delegátusok tiszteletére, akik teljes számban jelentek meg. A királyné jobboldalán Pasics szerb miniszterelnök, baloldalán Venizelosz görög miniszterelnök, a király jobboldalán a trónörökös, a király balján Vukotics montenegrói miniszterelnök foglaltak helyet. Tonesev bolgár delegátus a trónörökös jobb oldalán ült. Desszertnél Károly király pohárköszöntőt mondott.

— Kivánatos — ugymond — hogy közös akcióban egyezünk meg, hogy elérjük nemes és kívánatos célunkat, mely elfelejteti a szomorú multat és utat nyit a szerencsésebb jövőhöz. Erősen meg vagyok győződve, hogy a béke állandó lesz és Isten segítségével első lépése lesz az eredményes megértésnek, mely az önk népeit megkíméli újabb megpróbáltatásoktól és megkönnyíti nekik a mostaninak elviselését. Leghőbb óhajom Románia és a balkán-félszigeti királyságok között a legbarátságosabb viszonyt helyreállítani és fontartani mindnyájunk érdekében. Ez érzelmektől áthatva üritem poharamat fenkölt uralkodóik egészségére és kérem az isteni Gondviselés jóakarátát királyságaik számára.

A két uralkodó.

Bukarest, aug. 11. Ferencz József király és Károly király a békekötés alkalmából rendkívül szives és megleghangu táviratokat váltottak.

Bécsben dől el a béke sorsa!

Páris, aug. 11. A Le Journal kifejti, hogy a bukaresti szerződés sorsa Bécsben fog eldőlni. A nemzetközi politikának a bukaresti békekötés után való fejlődése Berchtold grófnak jelentős ischli kihallgatásától függ. Világos, hogy az osztrák és magyar meg orosz csoportosulás kérdésessé teheti a Balkán államok most kivívott sikerét és ebben a csoportosulásban Ausztria és Magyarország játsza a főszerepet. Az agg király bölcsesége és előrelátása azonban teljesen megnyugtató a közvéleményt.

Uj törvények. A hivatalos lap vasárnapi száma jelenti, hogy Ő felsége, a lelkészi illetményeknek korpótlékok utján

való emeléséről, továbbá az állami óvónók illetve a nem állami óvónók jogviszonyairól és illetményeiknek rendezéséről és végül az aldunai III., IV., V. számú öbölzetek ármentesítéséről szóló törvényeket a szentesítési záradékkal ellátta.

A katonai követelés és a magyar kormány. A Neues Wiener Tagblatt közli egy magyar államférfiu nyilatkozatát a Tisza-kormányának az ujonlétszám fölemelésével és a Militarische Rundschau közlésével szemben elfoglalt álláspontjáról. Az államférfiu állítólag a következőket mondja:

— A magyar kormány tagjai esodálkozással látták, hogy a hadügyminiszteriumhoz közel álló részről idején valónak tartották, hogy a közeli ujonlétszámemelésről számadatokat közöljenek, a melyeknek látára elsötétül az ember előtt a világ. Még kellemetlenebbül hatottak azok a kísérv megjegyzések, a melyek rámutattak az uj követelések elkerülhetetlen voltára. Meg lehet azonban állapítani, hogy a magyar kormány sem a létszámemelés összességében, sem időpontjában nem egyezett bele. A valóóság az, hogy a magyar kormány elismerte bizonyos uj követelések jogos voltát, de a két kormányának a hadvezetőséggel való későbbi megegyezése számára tartotta azokat fönn. Az eddig folytatott bizalmas tárgyalás nem járt megegyezéssel. Ezért föl sem lehet tétélezni, hogy Kroatia hadügyminiszter tette volna közzé a teljesen céltalan közléseket, hiszen ő bizonyára nem teszi föl, hogy Tisza István gróftot vagy bármely más miniszterelnököt felhivatalos kommunikékkal befolyásolhat.

Nem üres feltevés — végezte be szavait az államférfiu — ha azt mondom, hogy Berchtold grófnak Tisza István gróffal való legutóbbi tanácskozása ezt a kérdést is érintette.

Kereskedelmi alkalmazottak a záróráért.

Hét óras záridőt kérnek.

A nagyváradi kereskedelmi alkalmazottak nagyon erélyes mozgalmat indítottak azért, hogy Nagyvárad városa alkosson záróraszabályrendeletet és hogy a tulhajtott üzleti konkurrencia ne törjenek össze fiatal emberi életeket az erős munka által. Nagyváradon az üzletek nagyon rendszertelenül csuknak, esténként 7 órától 9 óráig lassankint kerülnek a boltokra a vasredőnyök, úgy hogy némelyik üzlet 10—11 óra hosszat van nyitva napjában, de a legtöbb 14 óráig is.

A mozgalom célja tehát humánus és elfogadható, de félős, hogy mint minden ilyen szociális alapon induló mozgalomnál a radikális és felforgató elemek fognak felülkerekedni s ezáltal a mozgalom elveszti a rokonszenvet, az esetleges népszerűséget. Ha megint megkezdődnek a mult esztendő-

ben bemutatott zárórai zavargások, akkor semmi jó nem vár a mozgalomra.

Vasárnap délelőtt az Udvari-kávéházban igen népes gyűlést tartottak a kereskedelmi alkalmazottak, amelyen a záróra kérdést tárgyalták. A rendőrség részéről Vadasz József rendőrfelügyelő ellenőrizte a gyűlést, amelyet fél 11 órakor nyitott meg az elnökke választott Stern Vilmos. Ezután sorra jöttek a szocialista szónokok, maszlagoltak, agyarkodtak és sürü átkok közt emlegették a szeretet vallását, a katholicizmust, azzal, hogy ez az oka a kései zárórának, a katholicus kereskedők nem akarnak besukni. Az alkalmazottak kitünően mulattak a sületlenségeken, hiszen Nagyváradon a katholicus kereskedőket, sajnos, tiz ujjon meg lehet számolni a zsidó kereskedők százaai mögött. A kereskedelmi alkalmazottak maguk is röstelkedve hallgatták a feltolakodott, minden lében kanál népséget, hogy ágál és hogy iparkodik népszerűtlenné, ostobán vaddá tenni egy rokonszenves mozgalmat.

Ismertette az egyik szónok az uj záróratörvényt, de csak azokra a szakaszokra mutatott rá, amelyek most szorosán érdeklük a kereskedelmi alkalmazottakat. A többi pontot később vitaestéken fogják tárgyalni. Mielőtt a szakaszokat ismertette volna, hosszasan beszélt a vasárnapi munkaszünetről, amelyet a kereskedők jórésze nem tart be.

Rámutatott továbbá arra, hogy az ipari munkások, akiknek kevés képzettségük van, kilenc órát s a fényes galléra, vasalt nadragu s négy középiskolai osztályt végzett kereskedelmi alkalmazottak pedig tizenegy órát dolgoznak naponként.

Azután felsorolta az uj törvény sérelmes szakaszait, végül határozati javaslatot terjeszt elő, amely megállapítja, hogy az uj törvény a vidéki kereskedelmi alkalmazottak érdekeit nem képviseli és csak a főnőkök jóindulata szabja meg a zárórát. Semmi intézkedés nincs szerintök, amely meggátolná a vidéki kereskedelmi alkalmazottak kizsákmányolását. Javasolja, hogy követeljék a város törvényhatóságától, hogy a reáruházott jog alapján sürgösen rendelje el az egységes hétórás zárórát és a nyitási időt, javasolja, hogy lépjenek be mindnyájan a szakszervezetbe és hogy bízzák meg az elnökséget, keresse meg a törvényhatóságot, hogy sürgösen tartson ülést és alkossa meg a záróra törvényt.

Beszélt még Stein Jenő, egy fiatal kereskedelmi alkalmazott, továbbá Stern Vilmos, valamint Löwy Sándor kereskedő, aki azt javasolta, hogy az összes egyesületeket egyesítsék és igyekezzenek az alkalmazottak harmonikusan működni a főnökökkel.

A gyűlés ezután déli 12 órakor véget ért. A kereskedelmi alkalmazottak egyelőre nem merték nyíltan visszautasítani a szocialisták tolakodó invitálását, de eszük ágá-

HERBST Arany-, ezüst-ékszer és óra : áruháza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.

Guttman-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolhatni :

Aranyláncok, nyakláncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2, 50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár 13—14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások olcsón eszközöltnék.
Szemüvegek beteg szemekhez orvosi recept nélkül kaphatók.

ban sincs, hogy belépjenek a szakszervezetbe.

Bonyodalom Drinápoly miatt.

A törökök nem engednek.

Páris, aug. 11. Rifát basa párisi török nagykövet szombaton meglátogatta Pichon külügyminisztert. Kijelentette a külügyminiszternek, hogy Törökország semmi körülmények közt sem fog lemondani Drinápolyról. Drinápolyt még akkor sem hagyja el Törökország, ha messzemenő területi és gazdasági engedményeket téznek neki.

Páris, aug. 11. Mint Konstantinápolyból jelentik, a tráciai török hadsereg a kisázsiai csapatok megérkezésével négyszázezer főre szaporodott. Az új törökök és lapjaik kijelentik, hogy Törökország Drinápolyt most már minden támadás ellen meg tudja védeni.

Izgatottság Indiában.

Köln, aug. 11. A Kölnische Zeitung jententi Kalkuttából: Drinápoly visszafoglalása óta India hatvan millió mohamedánja olyan izgalomban van, amely eddig páratlan India történetében. Minden városban népgyűléseket tartanak, amelyeken felszólítják Angliát, hogy ne kezdjen olyan akciót, amelylyel a portát Drinápoly kiűritésére kényszeríti. Több ízben véres összeütközések voltak a mohamedánok és az angol csapatok között.

Országos csendőrkórház Nagyváradon.

240 ágyra lesz berendezve.

Internátus a csendőrök gyermekei részére.

A nagyvárad csendőriskola építését igen rövid idő múlva befejezik. Ezáltal olyan intézményt kap Nagyvárad, amely egyedüli az országban. Évenként 1200 csendőr nyerve benne kiképzést.

A városban lesz az internátus.

Ezzel kapcsolatban tervbe vették egy csendőrinternátus létesítését, amelyben csendőrök gyermekei nyernek elhelyezést; ezen intézmény helyeül különösen azért találták Nagyváradot alkalmasnak, mert itt mindazok a középiskolák rendelkezésre állanak, amelyekben az internátus növendékei a kellő oktatást elnyerhetik.

Előzőleg úgy volt tervezve, hogy az internátust közvetlen a csendőriskola mellett a városon kívül építik fel. Itt pompás jó levegő van, azonban mégis elállottak ezen szándéktól, mert igen távol volna az iskoláktól, tekintettel különösen a téli zord időkre.

Értesülésünk szerint tehát az internátust a város belterületén szándékoznak felállítani, azonban itt a telek kérdése okoz gondot.

A város végén ugyanis a város ingyen telket ajánlott fel az internátus részére, a város belterületén azonban nem áll a város részére alkalmas hely. Százezreket pedig a város nem adhat ki az internátus céljára alkalmas területért s így előreláthatólag az állam-

kinestárnak kell az interátus részére alkalmas helyet szerezni.

A csendőrkórház.

A csendőriskolával kapcsolatban egy nagyobb szabású csendőrkórház létesítését is tervbe vette a belügyi kormány. Erre nézve a város a szükséges ingyen telket felajánlotta. Közvetlen a csendőriskola szomszédságában építik fel a csendőrkórházat.

Vágó Józset fővárosi építész, aki a csendőriskola terveit is készítette, már elkészült a kórház terveivel. Teljesen modern, pavillon rendszerben van tervezve az egész kórház, 240 ágyra s szemelött tartásával mindazon elveknek, amelyeket a modern higienia egy kórháznál megkövetel.

A költségek, a terület nélkül 950,000 koronában vannak felvéve.

Rimler Károly polgármester tegnap rendkívüli tanácsülés elé vitte a dolgot.

A tanács felajánlotta a kórház építését a belügyminiszternek, teljesen azonos feltételek mellett, mint ahogy a csendőriskolát felépítette a város.

Az építésre a város veszi fel a millió korona kölcsönt s építi fel a kórházat, az állam azonban teljes összegében megtéríti a kölcsön amortizációját, tehát a kamatot és a tőkét is. Tehát a város csak a telket adja.

A városi tanács az augusztusi közgyűlés elé viszi a kérdést, azzal, hogy a törvényhatóság feliratban értesítse a minisztert, miszerint a fentebb vázolt feltételek mellett örömmel kész a kórházat felépíteni.

A kormánynál bizonyára örömmel fogadják a város ajánlatát, annál inkább, mert a csendőrkórház felépítése sürgős s a belügyminiszter azt óhajtaná, ha már ez év őszén megkezdhenék a kórház építését.

Nagy tűz Magyarokéztzen.

Leégett két ház. — Tizenkétezer korona a kár.

Városban is rettenetes a tűz pusztítása, ahol pedig igazán modern tűzoltószerekkel rendelkezik a tűzoltóság. Pár perc alatt ott van a segítség s a legtöbbször elejét veszik a tűz nagyobb pusztításának. Azonban el lehet gondolni, hogy milyen pusztítást okoz a tűz falun, ahol még a legprimitívebb oltási eszközzel rendelkeznek. — Tehetlenségükben tehát a község lakosai nem a tűz oltására törekednek, hanem a tovaterjedés megállítására. Ásók, kapák, vasvillák itt az oltási eszközök.

Csak a napokban adtunk hírt egy nagyobb tüzesetről s tegnap már ismét felütötte fejét a vöröskakas Biharmegyében. Magyarokézt községben égett le két ház. Természetesen itt is meg lehetett volna akadályozni a nagyobb pusztítást modern tűzoltóeszközökkel.

Csakhogy Magyarokéztnek, egy kézi vízi puskája van, amellyel még 8 méterre sem lehet a vizugarat kibocsátani.

A tűz Görög Antal magyarokéztzi gazda házában ütött ki. Görög Antal nyugodtan vacsorázott családjával a házban. A konyhában levő nyári tűzhelyben még pattogott a tűz. A kéményből kipattanó szikra felgyújtotta a háztetőt, amely pár pillanat múlva már lángban állott.

Az estszürkületben magasra törtek a lángok, amiből hamarosan megtudta az egész község, hogy tűz van s mindenki sietett oltani. Görög csak a recsegésekből tudta meg, hogy ég a háza. Azonnal a mentéshez látott. Kivettek minden kivihetőt

az épületből. Alig fejezték be a kihurcolkodást, amikor összeomlott az épület.

A kis vízpuskával, — amikor nem volt üres — valahogy locsolták a tüzet, de kevés eredménnyel.

Már mindenki azt gondolta, hogy tulvannak a tűzveszélyen és senki sem gondolt arra, hogy amíg a ház ég, addig egy másik is tüzet foghat.

Pedig az átpattant szikrától már lángot vetett a másik ház, a Turbuca Demeter háza, amikor észrevették a veszedelmet. Természetesen újra előlről kezdődött a jajveszélés, az ide-oda futkosás. A nép gyámoltalanságában tehetetlen volt. Nem volt, aki vizet hordjon s így még a kis kertöntöző masina is nyugodtan pihent.

Szépen leégett a másik ház is mindelestől. Innen még menteni is alig lehetett valamit.

A csendőrség megindította a nyomozást. Megállapították, hogy a kár 12000 korona, amelyből semmi sem térül meg, mert a leégett házak nem voltak biztosítva.

Mennyire meg fog változni a vármegye tüzendészete, ha az az akció, amely most indult meg, hogy vidéken a tűzoltóságot szervezze, sikerül.

Szenzációs királysértési pör.

Elítélték dr Pogány Józsefet

*

A múlt év nyarán Aradon tartott ellenzéki népgyűlés szenzációs epilógosa került tegnap a nagyvárad kir. törvényszék, mint büntető bíróság elé.

Az egyesült ellenzék Aradon s mint az ország többi városaiban nagy népgyűlést tartott, amelyen jelen voltak az ellenzék vezetői majdnem teljes számban, Justh Gyula, Holló Lajos. Ott volt a szociáldemokrata párt részéről Bokányi Dezső és a választójogi liga kiküldöttje, dr Pogány József budapesti ügyvéd, hírlapíró.

A kavarodás dr Pogány József beszéde körül keletkezett, aki tüzes temperamentumu beszédet mondott a választójogi érdekében és természetesen bátor és erős szókimondással támadta a mai kormányrendszert. Csak az volt a baj, hogy a szónoklatba belekeverte a király személyét és ilyen kijelentést tett.

A királyi szó be nem tartása a Burgban, ez volt az első árusítás.

Ezekre a szavakra a kiküldött rendőrkapitány azonnal figyelmeztette szónokot, hogy a király személyét hagyja ki a beszédéből.

Az ügyészség megindította az eljárást és királysértés vétsége miatt vádat emelt dr Pogány ellen.

A tegnapi tárgyaláson Ember Géza elnökölt. Szavazóbírák Poynár Sándor és Kenéz Sándor törvényszéki bírók voltak. A tárgyalótermet majdnem szüntőig megtöltötte az érdeklődő hallgatóság. 10 óra után kezdtek meg a királysértési per tárgyalását.

Elnök: Bűnsnek érzi magát?

Vádlott: Nem.

— Használta-e az inkriminált kifejezést?

— Nem emlékszem már pontosan, hogy milyen kifejezést használtam, de valószínűleg ezeket a szavakat mondhattam.

Dr Pogány József védekezésében előadta, hogy ő a király személyét egyáltalán nem akarta sérteni és nem is sértette. Nem is használta a király nevét. Ezt a kifejezést

mondotta: *Burg*, ez alatt pedig éppen nem a király személyét, hanem annak a környezetét értette. A király négy ízben ígerte meg az általános választójogot és ő a kérdéses beszéd alkalmával éppen a királynak tanácsadó, felelőtlen környezetét vádolta egész jogosan árulással.

Ezután a tanúk kihallgatása következett.

Berecz Ferenc aradi rendőrkapitány előadta, hogy ő az inkriminált kifejezések alkalmával figyelmeztette a szónokot, hogy a király személyét ne vonja a beszédébe. Őreá különben az egész beszéd azt a benyomást tette, hogy az a király személye ellen irányult.

Néhány jelentéktelenebb tanuvallomás után felolvasták az inkriminált beszédet. Ezután rá került a sor a perbeszédre.

Dr. Medvigy István kir. ügyész nagyhatalmú beszédében bizonyította, hogy a beszédben királysértés foglaltatik és kérte a vádlott megbüntetését.

Dr. Rónay Zoltán ügyvéd védő a vádlott állítását igyekezett bizonyítani, hogy t. i. e kérdéses kijelentés nem vonatkozik a király személyére, dr. Pogány József nem akarta és nem is sértette meg a királyt.

A bíróság hosszas tanácskozás után büntetésnek találta Pogányt és elítélte 500 korona pénzbüntetésre, valamint egy évi hivatalvesztésre.

Az ügyész is, a védő is felebbezést jelentettek be. Az ügyész súlyosbításért, a védő pedig a bűnösség megállapítása ellen.

Arató ünnep Bölöny Józsefénél.

A Gyurkovics lányok előadása.

A *Tiszántul* irt elsőnek arról a poétikus szép arató ünnepről, amelyeknek Bölöny József szilasi kastélya lesz a színhelye. Ez a művészlelkű, magyaros szívű földesúr nagyon-nagyon érzi a nép szeretetét, valahogy nagyon összekapcsolja őt az áldáshozó magyar rög azzal a magyar néppel, amely ezt a földet verejtékes és szeretetteljes munkával munkálja. . . Ennek a szeretetnek magyaros, ősi nép szimbóluma kifejezője az arató ünnepély, az arany kalászos róna ünnepe, amikor ebben az őszinte meleg szeretetben, megbeesülésben találkozik a földesúr és a nép.

Bölöny József szilasi arató ünnepélyei különösen nagy nevezetességre tettek szert, egész Biharugra környéke nagyban készül erre az ünnepre. Ott van a környék intelligenciája, Biharmegye zsenitri családai és a szomszéd földesurak. No és természetesen a nép, a lakosság, amely az arató ünnep napját igazi piros-betűs ünnepnek tekinti.

Az idén különösen nagy és fényes lesz az arató-ünnep. Külön szenzációja lesz a műkedvelő előadás: A Gyurkovics lányok előadása. Herczeg Ferencnek ebben a bájos szép szindarabjában a környék egész művészi, vagy műkedvelői készségű fiatalosága részt fog venni.

Bihari Ákos, a hirneves színész rendezi a darabot és már annyit előre is megmondhatunk, hogy igazán pompás, művészi sikerű produkciót élvezhetnek azok, akik az előadáson megjelennek.

Olyan óriási az érdeklődés a Gyurkovics lányok ugrai előadása iránt, hogy nemcsak a szilasi kastélyban tartandó arató-ünnepen fogják előadni e hó 17-én az ambiciózus és lelkes műkedvelők a darabot, hanem most 16-án Biharugrán is, amikor a meghívó szerint „A Biharmegyei Műked-

velő Társaság 1913. évi augusztus hó 16. napján Biharugrán a központi népiskola helyiségében az orgonaalap jávára tancmulatással egybekötött színelőadást rendez. Belépti díj tetszés szerint. Kezdeté pont nyolc órakor.”

És végül, hogy az érdeklődést teljesen kielégítsük, közöljük a szereplők névsorát. Gyurkovics lányok. Eletkép 4 szakaszban. Irta Herczeg Ferenc. Rendezi Bihari

Ákos. Személyek: Radványi, eredes — Nagy Ákos, Horkay Feri — Nagy Aladár, Gyurkovicsné — Csiby Rózsika, Kata — Hajdu Emmy, Sári — Domokos Ica, Ella — Balázsházy Bözsi, Mici — Molnár Jerne, Klári — Domokos Etuska, Lisa — Hartmann Tonesi, Terka — Rózsa Emmuska, Gida báró — Gede István, Sándorffy, főhadnagy — Balla István, Jankó, inas — Aradi Elek, Kemény Tóni — Molnár Árpád, Szemessey.

Keresztényszocialista gyűlés Nagyváradon

A keresztény restauráció folyton nagyobb és nagyobb tért hódít magának Nagyváradon. Alig 1 éve, hogy a Katholikus Népszövetség impozáns tábora felébresztette álmaiból a szunnyadó katholicizmust, védő szárnya alatt a Hitelszövetkezet és Biztosító osztály igen szép fejlődésnek indult s most egy újabb mozgalom, a keresztényszocialis szakszervezetek megalakítása biztat igen szép sikerrel s ezt a szép sikert megirigyelve, igyekeztek a szabadkőműves járszalagon vezetett szociáldemokraták botrányba fullasztani az első lépéseket, ami azonban nem járt sikerrel.

A betolakodott csöcselék.

Vasárnap d. u. 4 órára volt hirdelve a keresztény szabómunkások szervezkedő gyűlése, a Kath. Legényegylet Teleky-utcai házában.

A gyűlést Henn Károly jelentette be a rendőrségen, ahonnan Mezey Gyula rendőrkapitány, két detektív és egy szakasz gyalogrendőr jelent meg.

Már 3 órakor szép számban jelentek meg a szabómunkások, akiknek legnagyobb része kék-fehér keresztet visel a gomblyukában. Nyugodtan, békésen beszélgettek és örültek, hogy végre olyan szervezetük lesz, ahol nem 2—3 korona tagdíjat fizetnek hetenkint, hanem 34 fillért és kapnak legalább segítséget, ha munka nélkül vannak. Körülbelül háromnegyed 4-kor egy nagy csoport iparossegéd vonult be a terembe. Az ott tartzkodók kíváncsian nézték az idegeneket. Nem is ismerhették őket, mert legtöbbje cipész, sütő, meg borbélysegéd volt. Eleinte nem gondoltak semmi rosszra. Azt hitték, hogy ezek is értelmes emberek és a mások véleményét tiszteletben tartják. De hát esalódtak.

Mikor Henn Károly a zöld asztalhoz lépett és felkérte a jelenlevőket, hogy válaszanak elnököt a cipészek, pékek és borbélyok kara elkezdett zugni, kiabálni, ordítani, dobolni (így tanították be szegényeket) és egy lehetetlen nevű honpolgárt követeltek az elnöki székbe.

Henn Károly, Gálly Sándor főreáliskolai hittanár, a legényegylet igazgatója, Katona Imre, a Kath. Népszövetség biztosítási titkára egy ideig tanácstalanul néztek össze. Hiába volt szép szó, hiába volt ott minden érvelés, az elvtársak tomboltak örömben.

Végül is Mezey Gyula rendőrkapitány megunt az ok és észnélküli lármát és a gyűlést feloszlatta.

A lehetetlen nevű elnök (valami Sihermann!) az orra hegyéig elvörösödve távozott a rövid és undorítóan dicstelen szereplés után.

A teremben csak az érett, komoly elem maradt, akik arra sem érdemesítették a betola-

kodottakat, hogy vitatkozásba elegyedtek volna velük. Ezek a komoly emberek aztán megtartották az értekezletet.

Az értekezlet.

Az értekezlet elnökévé Székely Lajos népszövetségi jegyzőt választották meg, ki beszéddel megnyitván az értekezletet, felkérte Székely János közp. párttitkárt, hogy ismertesse a keresztény szocializmus alapelveit.

Székely János központi titkár markáns, tömör beszédében ostromozta a szociáldemokraták lelketlen és kapzsi működését, melylyel valósággal vásárra viszik a tagok bőrét és érdekeit s amikor tehetik, jó pénzért el is adják. Elvük nem a munkás iránt érzett igazi jóakarát, hanem a nyomoruságában hozzájuk segítségért forduló munkást, ha hátalékban van, azzal a jó tanácsossal látják el, hanem tetszik ugorjon a Dunába. A demokrata vezérek nem a népért, hanem állásokért, pozíciókért küzdenek s ha egy-egy kibukik egy zsiros állásból, megindul az aspirációk egész raja s egymást bepíszkítva, bemocskolva igyekeznek érdemesekké lenni a megüresedett állásra. *Gyűlölik a tőkét, de két kézzel zsebelik be a pénzt.*

Itt volt a nagy sztrájk esete. Utolsó percben adták el az elvüket jó pénzért s a munkásság ököllel törülhette a szemét utána.

Rázzák le a jármót a nyakukról a munkások s hagyják ott azt az élőködő, kapzsi tábort, de csak azok lépjenek hozzánk, kik bátrak, kik nem félnek és a saját lábukon megtudnak állani, a gyávák, félénkek álljanak félre, mert e tekintetben ezen szervezetre történelmi hivatás vár.

Felfog hangzani a szokott gunyolódás, rágalom ezerféle neme. De azzal ne törődjenek. Papsamaraknak fogják önöket nevezni, de erre igen jó felelet az, hogy: *Papszamar nem mindenki lehet, de vörösszamar igen.* A gazdasági kérdések helyes, méltányos megoldását tüzték ki célul, s mégis a vallási kérdések tárgyalása dominál. Régebben Japánba csak az tehetette be a lábát, ki a földre tett feszületet megtaposta, meggyalázta. A szocialistáknál is a küszöbön a kereszt, a ki belép a házba föltétlenül meg kell tagadni keresztény létét, s Istentagadóvá kell lennie, míg a vezérek épp ellenkezőleg cselekesznek, szombaton fogják a batyut, s mennek a zsinagógába. Nemrégiben meghalt egy titkárjuk bizonyos Groszmann nevezetű. Egész életén keresztül a szociáldemokrata párt elveit hirdette, lelkesen, önfeláldozóan, s mikor haldoklott, az volt a kívánsága, hogy egyházi szertartással temesék el. Ilyen következtelen eljárással csapják be a munkásokat, kik hálójukba ke-

rülnek. 80—90 fillér heti befizetést szednek, s míg a segélyre szorult tagnak mentségül a Duna hús habjait ajánlják, addig maguknak, 20—22000 korona évi jövedelmet biztosítanak. Ezzel szemben nálunk heti befizetés 20 fillér; — 4 fillér az ellentállási alapra, s 8 fillér a hivatalos lapra, melyet házhoz küldve kap meg a tag. Összes heti befizetés tehát 32 fillér.

Ismételten figyelmébe ajánlotta a belépni szándékozóknek, hogy bátran, férfiasan állják meg helyüket a keresztény szociális eszmék terjesztésénél és minden erővel legyenek rajta, hogy a keresztény szociális szakszervezetek itt Váradon is erősek, hatalmasak legyenek, utját állhassák az istentagadó, hazafiatlan szellemű demokrata szervezetek lelketlen terrorjának.

A beszéd végén lelkes taps hangzott fel, s közben is sűrűn hangzottak a közbeszólások: „Ezt elégtük meg mi is.“ „Nem hagyjuk magunkat tovább is nyuzni.“ stb. Katona Imre a helybeli népsz. bizt. osztály titkára és Kocsán Károly budapesti titkár hatalmas beszédei után az alapszabály ismertetése következett, s ennek elfogadása után 25 tag kijelentette, hogy kívánják a szabók keresztény szociális szakszervezete helyi csoportjának a megalakítását, s azonnal meg is választották az ideiglenes tisztikart, mely hatósági megerősítése után meg is fogja kezdeni működését.

Tegnap egyes helyi lapok megengedve a fantáziájuk magasan szárnyaló kerekét, úgy tüntették föl a dolgot, hogy a demokraták puccsa sikerült, elérték céljukat, megakadályozták a megalakulást.

Mint a fentebb előadottakból látszik, az öröm korai volt Izraelben, mert a cél nem sikerült, s a közel jövőben még más szervezkedések szintén érzékenyen fogják őket érinteni.

A választókerületek új beosztása. A belügyminiszter bizalmas uton megküldötte az összes főispánoknak a választókerületek beosztásáról szóló részletes törvénytervezetet. A főispánok a tervezetet kinyomatták és vármegyéjükben a főszolgabírákhoz juttatták. A főszolgabírók a tervezetre megteszik megjegyzéseiket közigazgatási szempontból és azután ezekkel a megjegyzésekkel visszaküldik főispánjaikhoz. Minden vármegyében összegyűjti így a belügyminiszter a választói kerületek beosztásáról szóló tervezet kritikáját, a főispánok megjegyzéseit és az egész anyagot ankét elé terjeszti. Csak ezután készítik el a kerületek beosztásáról szóló tervezet végleges szövegét.

Mi az ideális szinügyi bizottság?

Erdélyi Miklóst ünneplik Máramarosszigeten.

Pirulhatnak a nagyváradai szinügyi bizottsági tagok és pirulhatnak minden város szinügyi bizottsági tagjai, mert ezentul eleven példák lesznek előttük egy ideális szinügyi bizottságból, Máramarosszigetről. Ott történt meg, hogy Erdélyi Miklóst nem Adorján Emilek, Kurländerek és satöbbiek szatirikus kritikája simogatta jobbról-balról ülésenkint, hanem vastapsot adott a bizottság a nagyváradai szinigazgatónak.

Egy ottani lap a szenzációs szinügyi bizottsági ülésről ezeket írja:

Máramarossziget város szinügyi bizottsága e hó 3-án délelőtt 11 órakor tartotta második ülését Szöllösy kir. tanácsos, polgármester elnöke alatt. Az ülésen jelen voltak: Dr Papp Tibor helyettes elnök, Szaplonczay István helyettes polgármester, Gallér Lajos tiszti főügyész, dr Junger Lázár, Jakobonyi Péter, dr Kricsfalussy Sándor és Terebesi Mihály biz. tagok és Erdélyi Miklós szinigazgató. A polgármester meleg szavakkal üdvözölve a bizottság tagjait és a szinigazgatót, bemutatja a műsor tervezetét.

Ezután Kricsfalussy Sándor dr számolt be a szintársulat eddigi előadásain tett tapasztalatairól s a legteljesebb megalégedésnek adott kifejezést. Kijelenti, hogy véleménye szerint alig volt városunkban valaha jobb szintársulat. Nem csupán a tagok kiválóságában van a társulat ereje, hanem a kitűnő rendezésben, az előadások fegyelmeztségében, a színészek ambíciójában és teljes készültségében. Nem volt egy előadás sem, melyben a legkisebb gikszer, vagy izléstelenység diszpusztálta volna a közönséget. Nagy elismeréssel nyilatkozik előadó az énekarról és a zenekarról, valamint az operettek művészi dirigálásáról. Az eddigi előadások közül különösen az „Éva“, az „Egér“ és a „Faun“ állottak igen magas művészi színvonalon. Teljes elismeréssel adózik a társulat tagjainak s a fáradhatatlan igazgatónak.

A bizottság örömmel vette tudomásul a referálást s az előadó és a polgármester indítványára egyhangulag teljes megalégedését, elismerését és bizalmát nyilvánította Erdélyi és társulata iránt s azon óhajlásának adott kifejezést, hogy városunk műpártoló közönsége nemcsak erkölcsi kötelességének tartsa a szintársulat teljes támogatását s az előadások állandó látogatását, hanem az igazi művészi gyönyörűség értékét felismerve, a maga élvezetét keresse ott. A következő heti szini felügyelettel a bizottság Jakobinyi Péter bizottsági tagot bizta meg.

A szinpadi függöny, a villanyvilágítás s egyéb folyó kérdésekben a szinigazgató kérdésének megfelelőleg intézkedett a bizottság s ülés az elnök és szinigazgató éltetésével véget ért.

Mikor lesz Nagyváradon olyan szinügyi bizottsági ülés, amely a szinigazgató éltetésével ért véget, még ha a csillagokat lehozza is Erdélyi Miklós? Egyhamar aligha. Az új darabok közül Róza néni frivális disznóságait ott is mérsékelten fogadta a közönség, az Aranyeső azonban három szorongásig telt házat hozott össze. A disz-

letektől és a rendezéstől el van ragadtatva a város, úgy hogy a szinügyi bizottság szenzációs ovációja csak a néphangulat kifejezése volt. Mert Máramaros ha pénzt nem is tud adni, elismerésben nem fukarkodik.

..HIREK..

* Papszentelés Nagyváradon. Fetszer Antal felszentelt püspök vasárnap a székesegyház kápolnájában áldozópappá szentelte az erdélyi püspök megbízásából Biró Benedek ferencrendi szerzetest. A felszentelés alkalmából Fetszer püspök ebédet adott, melyen az új áldozáron és rendtársán kívül részt vett dr Belopotoczky Kálmán v. b. t. tanácsos, felszentelt püspök, káptalani nagyprépost, továbbá a papnövélde elüljárósága és tanári kara, valamint az udvari papság.

* Heltai Ferenc halála. Heltai Ferenc dr Budapest székesfőváros főpolgármestere vasárnap este kilenc óra husz perckor, hosszas szenvedés után meghalt Ischlben. Heltai Ferenc sokáig viaskodott a halállal. Régóta szenvedett cukorbetegségben, de betegségét orvosai nem itélték annyira súlyosnak, hogy közeli katasztrófától tartottak volna. Annyira nem, hogy mikor a főpolgármester nyári szabadságát megkezdte, házi-orvosa maga tanácsolta neki, vigyen magával Ischlbe munkát, mert hisz enélkül nem tudott meglenni. Tíz nappal ezelőtt betegsége hirtelen komolyra fordult. Budapestről és Bécsből a leghiresebb orvostanárokat hívták betegágyához. De minden hiábavaló volt. Heltai Ferencet nem lehetett megmenteni az életnek. Vasárnap délelőtt megjelent betegágyánál a király házi-orvosa, Kerzl dr, hogy öfelsége nevében látogassa meg. Akkor már eszméletlenül feküdt. Heltai 1861-ben született Szentesen. Jogot végzett, majd fiatalon újságíró lett. Legnagyobb sikereit a Nemzetnél érte el, ahol vezércikkeket írt és a Fővárosi rovatot vezette. Majd politikus lett, képviselő s mint ilyen hamarosan tekintélyes és népszerű tagja előbb a szabadelvű, majd a nemzeti munkapártnak. Falk Miksa halála után elnöke lett a Hirlapírók Nyugdíjintézetének. 1908-ban, amikor a főváros megváltotta a gázgyárat, őt állította a vállalat élére. Állását az elmúlt évben a főpolgármesteri székekkel váltotta föl, melybe a kormány azért ültette, hogy a főváros és a kormány közt kielesedett helyzetnek véget vessen.

* Báró Szentkereszty Zsigmond belső titkos tanácsos. Már korábban említettük, hogy báró Szentkereszty Zsigmond a nagyváradai kir. tábla elnöke nyugalmába vonul. Azzal hozták kapcsolatba visszavonulását diszes és fontos állásából, hogy egyik erdélyi főispáni széket szándékozik elfoglalni. Ez a hír azonban tévesnek bizonyult. Báró Szentkereszty Zsigmond ugyan tényleg nyugdíjba lépett, de nem azért, hogy a közigazgatással cserélje fel eddigi működési körét, hanem gazdálkodni fog erdélyi birtokán. Nyugdíjazása alkalmából király öfelsége, sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül, a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki.

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA
(DIÓSY MISKA)

CIMFESTŐ, ZOMÁNTÁBLA KÉSZÍTŐ

EMKE és PANNONIA KÖZT

ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN

TELEFON 839 SZ.

* **A nagyváradai szövőgyár.** Az első gyulai kötött és szövött iparággyár tudvaleg öleg nagyoobszabásu gyártelepet szándékozik felállítani Nagyváradon, a város által Gyulai-utcán ingyen adott telken. A gyár telep részére a kormány államsegélyt és állami kedvezményt biztosított, ha a gyár ez évi június havában megkezdéi üzemét. A gyár azonban még a levegőben van, dacára, hogy a határidő letelt. A gyulai gyár igazgatósága értesíti Nagyvárad városát, hogy tekintettel a nyomasztó pénzügyi viszonyokra, a nagyváradai gyártelep felépítésére és üzembe helyezésére egy évi haladékot kért a kereskedelmi minisztertől.

* **Circus Schmidt ma, kedden nagy ujdonsági előadás, 2 napi vendégfellepte Frossó-nak.**

* **Vaddisznó-vadászat Biharban.** A bihardobresdi rengetegben szokatlanul elszaporodtak a vaddisznók és a fenevadak tömérdek kárt tettek a kukoricásban. A környékbeli földbirtokosok hajtóvadászatot rendeztek s tegnap 13 hatalmas vad-disznót ejtettek el. Ugyancsak Dobresd határában az erdei munkások egy jól kifejlett medvét elevenen fogtak el.

* **Szélhámos kéregető.** Valami élelmes és éhes pasas csavarog most a városban egy ivvel, amelyen Sulyok István ref. esperes neve áll, aki melegen ajánlja a gyászos hangu fiatalembert a közönség pártfogásába. A rendőrség közli, hogy ez az ajánló-levél hamisítvány. Sulyok, senkinek sem adott ilyet. Ahol tehát ezzel jelentkez a névtelen szélhámos, a közönség egész bátran fülelje le — ha tudja. De legjobb a rendőrségre telefonálni.

* **Lezuhant a magasból.** Fehér Sándor a Kolozsvári Kutató Bányahivatal terjei telepén dolgozik mint munkás. Tegnap egy csigán követ engedett le. A tartály megbillent s Fehér utána akart ereszkedni, a kötélen hogy megigazítsa a tartályt. Keze olajos volt s nem tudta fentartani magát. Tizenkét méter magasból lezuhant. Élet veszélyes sérülésével a kórházba szállították.

* **Három gyermek vízhalála.** A nagyváradai királyi ügyészséghez egyszerre három kis gyermek szomorú haláláról érkezett jelentés. Telkesden tegnap délután Popovics Miklósnak másfél éves Tivadar nevű fia egy vízzelt gödörbe esett és belefult. A csendőrség nyomoz vajjon terhel-e valakit felelőség a gyermek haláláért. Nagyrábén Csóka Ernő kilenc éves fiu az Ófűsttanya mellett elvonuló esatornába belefult. — Török Erzsébet másfél éves gyermek tegnap délután egy vízzel telt dézsába esett és belefult. — A nyomzás e két szerencsétlenség miatt is megindult.

* **Ellopott ezrek.** Holló Emilia helybeli lakos magánzóná ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, mert lakásáról a zárt szekrényben elhelyezett 4000 koronás nagyváradai takarékpénztári betéti könyvét ellopta valaki. A tettesnek semmi nyoma, még gyanuszkodni sincs kire, bár a tolvaj nem értékesítheti zsákmányát a letiltás miatt.

* **Weisz Pista a huszár.** A kinema szkececek egyik legnagyobb sikerű hódító alkotása kerül ma bemutatóra a Vigadó-mozgóban. A budapesti Apolló-színház művészársulata lép fel a „Weisz Pista a huszár” című bohózatban, a címszerepet Horváth Kálmán, a közkezdvelt művész játssza. Három előadás lesz, az első 6 órakor kezdődik, rendes helyárrakkal, a má-

sodik 8 és 10 órakor, mérsékeltlen felemelt helyárrak mellett. Ez előadásokon pompás művészi kabarét rendeznek a vendégtársulat elsőrendű férfi és női tagjai. Az érdeklődés városszerte nagy, a tegnapi előadásokon zsufolásig megtelt a nézőtér és a publikum lelkesen ünnepelte Horváth Kálmánt, valamint a többi előadó művészeket.

* **A kártya halottja.** Vasárnap este Budapesten a Ferenc József-hidról egy férfi a Dunába ugrott és nyomtalanul eltűnt. A par-ton maradt a kalapja F. E. monogrammal. Megállapították, hogy az illető Fényes Elek szatmármegyei volt földbirtokos. Bábz köz-ség határában még másfél éve is kétszázézer korona értékű földbirtoka volt. — Akkor barátai unszolására belépett a Szatmári Uri Kaszinóba, ahol rövidesen mindenét elkártyázta. Szégyelt otthon maradni, felment Budapestre, ott egy ideig állás és hajlék nélkül nyomorgott. Ekkor egy Bernáth Sándor nevű jószívű kereskedő, aki földije volt, magához vette és egy kis kuckót adott neki. Tegnapelőtt haza akart utazni Fényes Szatmárra, de nem volt utiköltsége. Táviratozott Szatmárra a hugának, aki Sepsy Miklós bankigazgató felesége. De pénz nem érkezett és ezen egy elkéseredett, hogy a Dunába ölte magát.

* **A siteri gyilkosság.** Megirta a Tiszántul, hogy Boros Mihályt milyen rejtélyes körülmények között lőtte le egy ismeretlen gyilkos. Boros Mihályt a lövés nem ölte meg. — As operáció, melylyel a golyót eltávolították, sikerült, de ezért még mindig reménytelen az állapota. A csendőrség folytatja a nyomozást. Már nyomában vannak a gyilkosnak, de még nincs elegendő bizonyíték s ezért nem lehet letartóztatni. Borosné ujabbi kihallgatásakor most azt vallotta, hogy ő férje előtt ment az erdő gyalog ösvényén. A lövés zajára fordult hátra ugy, hogy a menekvő gyilkos arcát nem láthatta, ezért nem ismerhette fel. A csendőrség bizik abban, hogy a gyilkost hamar letartóztatja.

* **Nyitott ablaknál.** Schreiber Ignác helybeli lakos Ór-utca 2-ik számú lakására a mult este hazaérkezett. Lefekvés előtt nyitva hagyta a szobája ajtaját, mert a szobában meleg volt. A székre elhelyezett ruhájában bent felede óráját és láncát. Mikor reggel felkelt, észrevette, hogy az értéktárgyakat ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség keresi a besurranó tolvajt.

x **Ne higgyen az ember** senkinek a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazárcikkéket, játékokat, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni a **Párisi bazárban** a Sas-passage bejáratánál.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasza.

x **Vörösbör!** Nyáron a legkelleme-sebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés **csemegezőllő**; kitűnő pecsenye és **pezsgőborok**; **kőbányai** maláta és szalon **sörök**, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a **Mille Juliette** fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legujabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagyraktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

x **Kiadó lakások,** 2, 3, 4 szobás lakások mellékhelyiségekkel. Szent János-utca 72.

x **A korona kávéház** ujonnan átalakított helyiségében ma és mindennap HAMZA zene-kara játszik. Szombaton augusztus 16-án **MATYOK PÉTER** (Paganini) világhírű klasszikus tambura, zene- és énekkara kezd megzeneestélyet.

x **Klein Vilmos és Társa** üzlete ismét megnyitá Rákóczi-ut 18. Meglepő olcsó és szolid árban szerezhetőek be finom férfingek á 2 —, lábravalók 1 —, gyermek-kötények — 50, gyermek harisnyák — 24, 12 drb finom batiszt zsebkendő 3 —, férfi és gyermek sapkák már — 36 fillértől, női kesztyűk — 18 fillértől, vászoncipők — 60 ftól. Mindazeken kívül kaphatók férfi és női harisnyák, női elott lüszter és vászon kötények, férfi és női esernyők, elott és siffon szoknyák, bőr és acél áruk és sétabotok nagyválasztékban. Nagyobb mennyiségű legujabb öngyujtót — 50 fillérjével árusítjuk ki.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvány** és **Szentmiklós** szűcsök, Nagy Sándor-u. 1.

x **Üzlethelyiségek,** modern lakások, az ujonan épült Kugler és Andrányi-féle Nagypiac-téri házban novemberre kiadók.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré
színhazi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Tekintettel** az előrehaladott időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári ujdonságokat, **UJHELYI RÓZA** Rákóczi-uti üzletében. Finom gyász-áralapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130. szám.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Különlegességi** cukorka- és csemege-üzlet csak egy van városunkban, a **cukorka bonbonniere** a Bémer-téri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességeit. Ezért mindenkinek saját érdeke egészség szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezzék be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel **Benedek Testvérek** tulajdonosok.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László** és **Tsa** urí-, női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legogyszerűbbtől a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkertések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Okleveles tanítónő** — mérsékelt díj mellett — órákat ad **iskolai tantárgyakból**, valamint **zongora** és **hegedűből**, akár saját lakásán, vagy pedig házhoz járva. Kívánatra tanít **rajzot** és **olajfestést** is. **Lakatos-utca 11. sz. a.**

x Szandál 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., Vászón cipő 35—42-ig 1 K-tól kezdve szürke és barna szarvasbőrből, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipők 3 koronától kezdve Feketénél Szent János-utcán, Kis-pipa mellett.

* **Rimanóczy-étterem**, helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. *Estélyek, társas vacsorák és összejövetelek* részére külön termek. *Kitűnő italok, izletes magyar konyha.* Abonensek elfogadtnak. Szíves pártfogást kér a bérlo.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhethet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagő-kapu mellett

* **Egy keresztény gépiró leány kerestetik ügyvédi irodában. Cim a kiadóhivatalban.**

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzli himzés 24 fillértől. 1 m. esipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

* **Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén** háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazar épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

**Utazó bőröndök,
utazási cikkeket
legjobban és leg-
olcsóbban**

**STERNBERGNÉL,
Szent László-tér 2. sz.**

Olcsó gyógykurák itthon.

Astma, köszvény, vesebajok gyógyítása
fénysugaras fürdőkkel, Légzési bajok,
tüdő, gége-hurut ellen. **Belégzési s sü-
ritett levegőjű** (pneumatikus) kamrák

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni,
mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak
egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba
mint aranyba foglalva szájpadiás
nékül, továbbá arany koronákat,
csapfogakat, hidmunkákat fog és
gyökér húzás és tartós fogtömé-
seket készít

Engel Dezső,

Visszavett fogtechnikus.

N.-Varad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

OCCASSIO ELADÁS a nyári idényre

**Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében**

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

Változó **Chassala szandá-
lok**, amerikai **tennis cipők**
és szabadalmazott **tennis in-
gek** kizárólag

REICHARD áruháza

csomagolható.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

A száguldó autó.

Súlyos szerencsétlenség történt a mult esztendő augusztusában a püspök-fürdői orszuguton. **Jungreis** Sándorné Diósi Sándor bérkocsiján igyekezett a fürdőbe. Ugyanakkor egy kis társaság autón vonult a fürdőbe. Az autót **Kökényesi Sándor** soffőr vezette. Irtozatos gyorsasággal rohant az automobil és éppen egy szűk hidnál érte el a bérkocsit. Az autó felborította a kocsit, úgy hogy a bennülő uriaszony és a kocsis is súlyos sérüléseket szenvedtek. A bíróság a gondatlan soffőrt 14 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Felebbezett.

REPORTÁR

A NSE országos atletikai versenye.

A Nagyváradai Sport Egylet sikerült atletikai versenyt rendezett vasárnap szépszámu közönség előtt ezekkel az eredményekkel:

100 yard: 1. Varga Jenő NSE 10.6 mp.
2. Kiss A., Kiss V. SE. 3. Páskándy J. BAK.

Súlydobás: 1. Coreán A. KEAC 11.64.
2. Keszthelyi I. NSE 11.62 m. 3. Finta D. KEAC 11.56 m.

Magasugrás (hep): 1. Vámos Gy. DTE 182 cm. 2. Magyar M. NSE 172 cm. 3. Jónás K. NSE 171.

1. ang. mfd. síkfutás (hep): 1. Jónás K. NSE 4 p. 33 mp. 2. Bukovinszky J, MAC 25 mp. 3. Holecsek E. KEAC 5 m.

Helyből távolugrás: 1. Varga J. NSE 296 cm. 2. dr Somodi A. KEAC 290 cm. 3. Z. Kiss E. KEAC 290 cm.

220 yardos síkfutás: 1. Varga Jenő NSE 22.8 mp. 2. Páskándy J. BAK 10 mp. Szollár P. feladta.

Rudugrás: 1. Hadházy D. DTE 306 cm. 2. Vágner D. MAC 292 cm. 3. Dániel L. NSE 260 cm.

Diskosvetés: 1. Finta D. KEAC 37.15 m. 2. Coreán A. KEAC 36.39 m. 3. Borbély L. NSE 36.01 m.

Fél ang. mfd. 1. Bukovinszky K. MAC 2 p. 58 mp. 2. Kiss A. KSE 15 mp. 3. Páskándy J. BAK 25 mp.

Távolugrás: 1. Dr Somodi A KEAC 628 cm. 2. Magyar M. NSE 612 cm. 3. Z. Kiss E. KEAC 596 cm.

Gerelyvetés ötös csapat: 1. NSE (Borbély, Bereczky, Keszthelyi, Dániel) átlag: 44.66.

Egyénileg: Borbély L. 47.20, Bereczky F. 46.97, Keszthelyi 44.73.

1609 m. staféta: 1. NSE (Magyar, Bereczky, Varga, Jónás 3 p. 47.2 mp. 2. KEAC (Coreán, Uray, Szollár, Nagy) 10 m.

Verseny előtt: Fél ang. mfd. (hep) újra futják a jul. 20-iki versenyre nevezettek: 1. Bereczky F. NSE. 2. R. 16.2 mp.

NYILTER

KÜRSCHNER CLUB kávéháza

a Bazar bérház szin-
házi oldalán megnyitl.

A legszolidabb üzletvezetésről, elsőrangú kávéházi cikkekről és a legfigyelmesebb kiszolgálásról gondoskodás történik. Estéknként Rácz Imre és Tóni zenekara hangversenyez. Válatkozásának pártfogására kéri a közönséget

Kürschner Dóri.

TÁVIRÁTOK

A trónörökös a királynál.

Ischl, aug. 11.

Ferenc Ferdinánd trónörökös délbén 12 óra 10 perckor hagyta el a villát, ahol kihallgatáson volt a királynál.

A győztesek.

Brassó, aug. 11.

(Saját tud.) Ma délbén ideérkeztek Bukarest felől automobilon Pasics, Venizelosz, Arion Babariu és Take Jonsescu békemegbizottak. Egy mozifilmgyár a Tömöri szoros festői völgyében felvételeket vett rólok, a vendégeket Kork Kornél háttárrendőrségi kapitány kalauzolta. A békedelegátusok este visszatértek Sinajába, onnan Bukarestbe mennek és csak holnap indulnak haza.

Bulgária leszerel.

Szófia, aug. 11.

(Saját tud.) A minisztertanács elhatározta a hadsereg demobilizálását, az erre vonatkozó királyi ukáz legközelebb megjelenik.

A főszékesegyházban ma gyász-

istentisztelet volt a háboruban elesettek lelkiüdvéért és utána hálaadás a béke megkötéseért. Az istentisztelet után a király családjával együtt gyalog ment a palotába vissza, utjában igen nagy néptömeg kísérte ovácival.

Vas megye bizalma.

Szombathely, aug. 11.

(Saját tud.) Ernszt József volt főispán indítványára Vasvármegye törvényhatósági bizottsága igen nagy szótöbbséggel bizalmat szavazott a kormánynak.

Szabadiában.

Budapest, aug. 11.

(Saját tud.) A Váci-uton pár nap előtt Fischer Flórián rendőr agyonszurta Kárász Mihály híres külvárosi verekedőt. A rendőrt akkor letartóztatták, de Mann Hugó vizsgálóbíró szabadlábra helyezte. A vádtanács ma helyben hagyta a szabadlábrahelyezést elrendelő végzést.

KÖZGAZDASÁG

...

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.38
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.91
Októberi rozs	— — —	8.87
Juliusi tengeri	— — —	8.10
Aug. tengeri (1913)	— — —	8.14
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.42
Októberi zab	— — —	8.29

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	— — —	824.—
Osztrák hitelrészvény	— — —	629.—
4%-os koronajáradék	— — —	81.95
Osztr. magy. államv.	— — —	706.—
Jelzálogbank	— — —	419.—
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	509.—
Hazai bank	— — —	284.—
Magyar bank	— — —	551.75
Keresk. bank	— — —	3628.—
Rimamurányi	— — —	696.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	759.—
M. Ált. Kőszénbánya	— — —	1046.—
Közuti vasut	— — —	640.50
Városi villamos	— — —	357.50
Adria	— — —	548.—
Atlantika	— — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Artézikutfuró vállalat
Wessely és Biró
Nagyszalonta.

Kedden, szerdán és csütörtökön folytatva!

Művészi fehér KABARET-EST

a Vigadó mozgóban!

MOZI! SZKECCS! KABARET!

Játszák:

Horváth Kálmán konferál.
K. Kovács András: A párisi hó, Tragédia, Kedvesemhez, Madárházasság, Az aeroplán, stb. saját műsora. **Ötvös Zseni,** a Ferenczi-kabaret primadonnája új számokkal.
Ihász Gizi disense.

Ezt követi:

Weisz Pista, a huszár

bohózatos kinema-szkeccs 3 felvonásban.

Naponta három előadás!

Előadások este 6 órakor rendes helyárral 8 és fél 10 órakor mérsékelten felemelt helyárral.

Páholy 1.60 K, I. hely 1.20 K, II. hely 80 f., III. hely 50 f.

A 8 és 10 órai előadásra jegyek előre válthatók Kiss Dávid, Sipos és Sas-passzage tőzsdében.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 89	8 11
V.-Velece	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11:45 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12:15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u. 12:50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1:21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 51
V.-Velece	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkívül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. Kádár János-né elsőrangú fűszer- és csemegé kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kölözhárs, kékkő, auto- és gépolajok és **auto-benzin nagy raktára** ::

KORZÓ-KÁVÉHAZ.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget és a mélyen tisztelt ismerőseimet, hogy a Körös-utcán levő

Korzó-kávéház

vezetését átvettem és azt modernül átalakítottam.

Hetenként kétszer kedden és csütörtökön a közkezdvelt nyári kerthelyiségben

uzsonna-zene

elsőrendű zenekar közreműködése mellett. Családok és összejövetelek kedvelt találkozó helye.

Szolid polgári árak! Gyors és előzékeny kiszolgálás. Szíves pártfogást kér

KATZ ADOLF,
a Csarnok-kávéház volt fizető pincére.

KORZÓ-KÁVÉHAZ.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

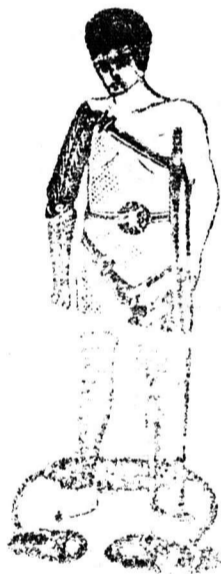
Nagyvárad
Rákóci-u. 20.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagy-
Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérv kötéit,

szuzpenzoriomok fecken-
dők és betegápolási cik-
keit, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálok, bidég,

anatómiai sérvkötők,

a melyek a sérvet ál-
landóan visszatartják, mű-
lábak és mű-

végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és
a még fel nem sorolható cikkek. Külön pró-

baterem női és férfi kiszolgálásra.
Óriási nagyraktár. Tisztviselők és
iparosoknak árendérmény.

4FIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

A
jó bornak
nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyre igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
dezt étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kiváló saját termései
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **bonensek naponta**
feivételnek.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisz-
telendő papságot és a n. é. közönséget, hogy
papi és civil ruha tökéletességét
áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagy-
ságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen
nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki meg-
rendelőnek elég egy minta reverenda beküldés,
esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön
kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.

ALAPÍTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert

drága vagy rossz-
szul szab vagy
nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT**
GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák
24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjal
készíték. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A legszórakoztatóbb

hangszereket szállítja

Wagner „Hangszer-Király“
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

A milánói, párisi és londoni kiállításokon az első
díjjal kitüntetve.

Hegedű, 16 drb. felszereléssel 12 korona.
Jogásztárogató, billentyűkkel 16 korona.
Kétsoros hangverseny harmonika 25 korona.
Beszélőgép, hatalmas hang 40 korona.
Csodaréztrombita, erős, 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.
Javítási szakmühelyek!

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljünk
a „Wagner“ névre és a 15. házszámra.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csak ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi,
de sokszor utánczott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfs-
platz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánczott kölnivizet, kölniviz-
pudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem
volna kapható az ön lakhelyen, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az
eredeti minőség.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénztárszekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Gubacs eladás.

A nagyváradai latin szertartású Székes Káptalan kiadja haszonbérbe a tulajdonát képező alábbi erdőségek folyó évi gubacs termésének szedési jogát:

1. a bagaméri „Nagy erdőt“.
- I. a biharsályi erdőgazdaságban:
  2. a biharsályi, babastyai és székelyteleki erdőket,
  3. a peéri erdőt,
  4. a nyárszegi, fülöpházi kis és nagyméhesi erdőket.
- II. a rontói erdőgazdaságban:
  5. az ábriházi erdőt,
  6. a rontói és alkéri erdőket,
  7. a felkéri és biharszenteleki erdőket,
  8. a váradalpári erdőt.
- III. az urszádi erdőgazdaságban:
  9. a kurasszói erdőt,
  10. a kisdombroói erdőt.
- IV. a nagyváradai lat. szert. Nagyprepostság görbedi erdőgazdaságában:
  11. a görbedi u. n. Galambos, Kis és Nagylunka és Csere erdőket,
  12. a kisürögdi erdőt.

A bérbeadás módja nyilvános szóbeli árverés, mely a kápt. uradalom központi hivatalában (Sal Ferencz-utca 4.) a folyó hó 22-én délelőtt 10 órakor tartatik meg. Az árverési feltételek — melyek az árverés előtt felolvastatnak — megkeresésre alulírott által megküldetnek.

Nagyvárad, 1913. aug. hó 9.

Hermann Lajos
urad. erdőmester.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad **fióktelep: Szőlős-u. 16.**

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantvus portlandcement csöveket az összes szabványos méreteken és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszőit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, **vas-szerkezetek, vízvezeték** javítások és **takarék-tűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése ugymint: **ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. Láncoz kútaink** ugytartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindenemű gépjavítások szakszerűen és gyorsan eszközölkötnék.

— UJDONSÁGI! —

Csodaréztrombita!

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta bármilyen nótát játszani. A „Csodaréztrombita“ rendkívül erős, vastag sárgarézből van készítve könnyen fújható, 45 cm. hosszú, szép, tartós billentyűkkel ellátva. Ára tokkal, iskolával és egy hasznos ajándékkal

— csak 6 korona —

Wagner a hangszerkirály országszerte elismert elsőrendű hangszeráruháza, BUDAPEST

JOZSEF-körút 15. Fényképes hangszerajegyzék ingyen. **Ovás! Figyelem a pontos címre és házszámra.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

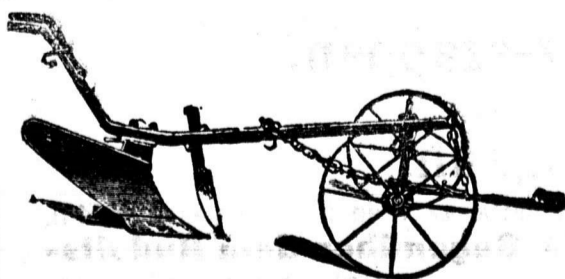
évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. **Borprések, szőlőzúzók** már most megrendelhetők jutányos árban **présfelülnyomóval**, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elékezés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat**, végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával**, a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Legolcsóbb bevásárlási források!

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műrás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkell órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhegyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olesó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

Uj keztüis és sérvkötő készítő!!

Keztük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készítettnek. B áli keztük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltetnek **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**

HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Petry Árpád

órák- és műszerész

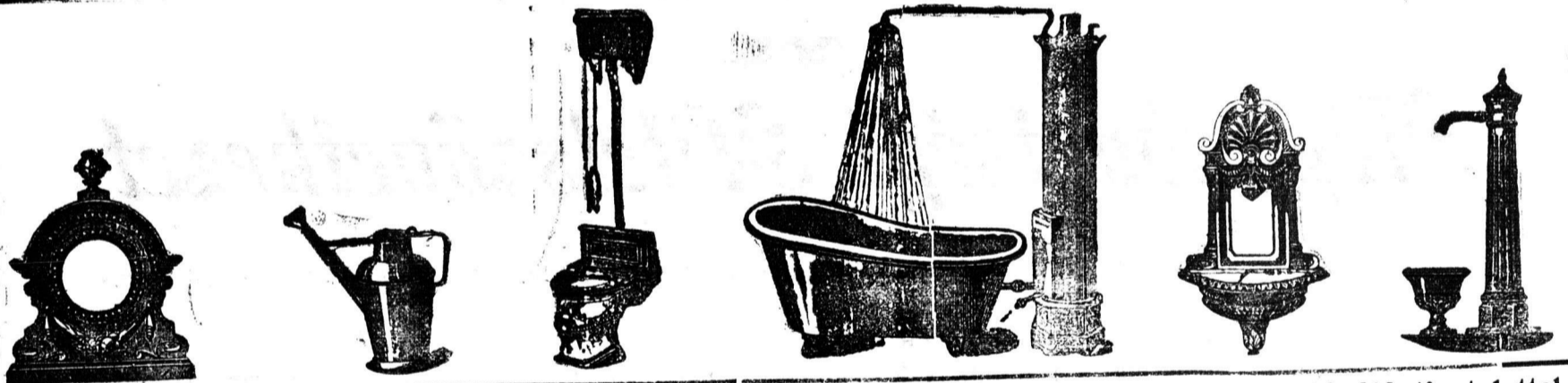
Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakkerü javítása elfogadtatik.

BALOGH JÁNOS bádogos és vízvezeték berendező telepe

Nagyvárad, Széles-utca 44. Telefon sz. 488.

Uri- és Szaniszló-utcákkal szemben.

A nagyérdemű közönség figyelmét tisztelettel felhívom 18 év óta fennálló jónevű üzletemre, ahol e szakmába vágó mindennemű munkálatokat ugymint eddig, a legpontosabban és lelkiismeretesen teljesítem. Nagybecsű megrendelőim támogatását kérve

kiváló tisztelettel
Balogh János.

J É G S Z E K R E N Y E K || kertü vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK || asztal, szék, zsámoly, teknő es az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóci-ut. Telefon 390 szám.

különlegességek
vaskereskedésében